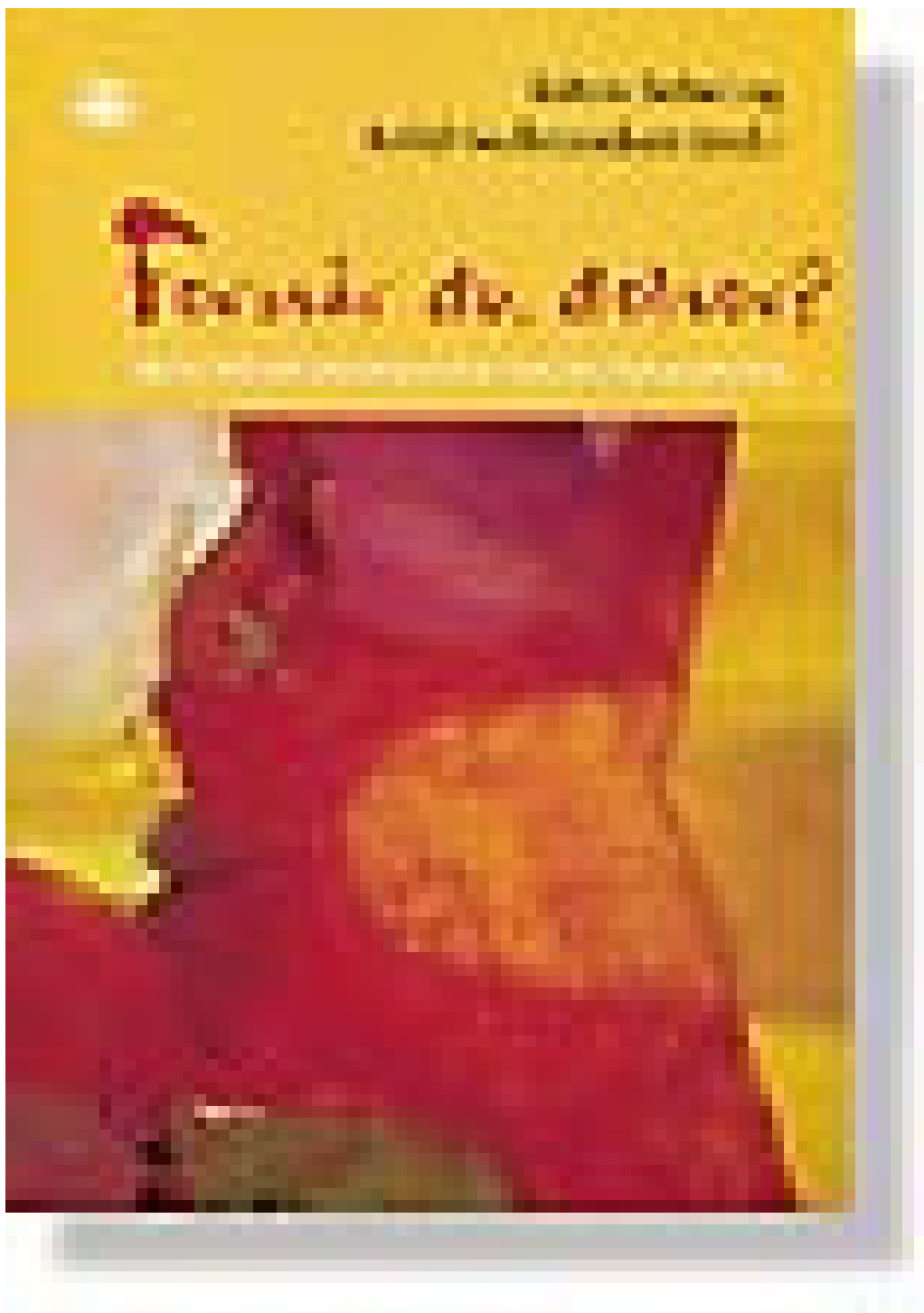

Humanistisk legeutdanning

BOKOMTALER

Da jeg gikk på medisinstudiet på 1970-tallet var det ikke mange kritiske røster innen faget når det gjaldt det vitenskapelige grunnlaget for medisinen. Derimot stod medisinstudiets form og innhold alt den gang under debatt, og radikale reformer så dagens lys, f.eks. ved etableringen av fakultetet i Tromsø. Man så at den tradisjonelle undervisningen ikke kvalifiserte godt nok for primærlegepraksis, og begynte også å innse at studiet gav lite rom for refleksjon.

I dag er kravene om endring stadig mer høylydt, til tross for allerede gjennomførte pedagogiske reformer. Det er ikke pedagogikken som mest får gjennomgå – det er kunnskapsgrunnlaget, og selve måten å tenke på.

Redaktørene av denne boken innleder med en klar programerklæring: ”Vi ønsker forandring i medisinen og legeutdanningen. En holdningsendring, en økt oppmerksomhet om det menneskelige.” De ønsker intet mindre enn at medisinen skal slutte å se seg som en naturvitenskapelig disiplin, og heller se seg som en humanistisk disiplin som anvender resultater fra naturvitenskapene.

Boken er bygd opp som en katamaran. Skrogene i form av et innledende og et avsluttende kapittel, forfattet av redaktørene, en analyse av behovet for endring og en syntese om hva endringen skal bestå i. Mellom disse kommer andre til orde, en kunstner, en sykepleier, en legesekretær, en sosiolog, en organisasjonskonsulent og noen leger.

Redaktørenes innledende analyse er bokens høydepunkt. Den sammenfatter på en velordnet måte hovedproblemene som følger av den etablerte tenkemåten i dag. Analysen er gjennomarbeidet og lettlest, men ikke lettvin. Kapitlet burde være et godt utgangspunkt for en samfunnsdebatt om utviklingen av medisinstudiet fremover.

Den avsluttende syntesen har to deler, den ene er et tenkt brev skrevet i 2031 til en kollega i et annet land, den andre et tenkt notat til Frisk- og læringsdepartementet fra forfatterne skrevet i 2007. Det nærmest panegyriske brevet er av liten interesse, mens notatet har en spennende oppbygging og drøfting: *Medisinens hensikt – legens oppgaver*, *Grunnsyn – utdanningens filosofi* og *Utforming av utdanningen*. Likevel blir denne syntesen forholdsvis blass og preget av noe gjentakelse når den er plassert i samme bok som den innledende analysen.

I tråd med forfatternes filosofi er boken sammensatt av innspill fra mange hold og i ulike sjangere. De fleste av disse akkompagnerer hovedkapitlene godt. Intervjuene med bildekunstneren Mai-Bente Bonnevie og legen og bildekunstneren Regin Hjertholm er tankevekkende og lærerike. I kapitlet om kritiske perspektiver på grunnlaget for etisk praksis i medisinen nevnes mange gode poenger, men uten at man stilles overfor nye og spennende tanker om observasjonene. Boken debatterer også med seg selv, et spenstig utfall fra nybakt turnuslege Stefân Hjørleifsson kommenteres klokt av Trond Markestad. Ellers er her også kapitler om bruk av poesi i medisinsk praksis, om verdighet, om legen som arbeidsgiver og ikke minst en fin redegjørelse fra Per Brodal ved Universitetet i Oslo om det å skape forandring i noe så tradisjonspreget som legers utdanning.

Innimellom er det flettet fire visjoner skrevet av allmennpraktikere på oppgave fra redaktørene. Boken kunne klart seg godt uten disse nokså forutsigbare ønskelistene.

Boken er et meget interessant og viktig bidrag til en nødvendig debatt om medisinerutdanningen. Den er klar i sin hensikt og gjennomtenkt i sin form. Så får vi heller bære over med at ikke all bevisst kreativitet som er utøvd i forbindelse med produksjonen er like vellykket. Alvoret i utfordringen krever at alle som er opptatt av medisinenes fremtid leser denne boken.

PålGulbrandsen

Publisert: 30. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.